

Dégi L. Csaba kábítószer-prevenációs szakember az Erdélyben is megjelent szintetikus cannabis történetéről, veszélyeiről

Teret hódít a zombidrog árnyvilága

FOTÓ: FACEBOOK.COM/DÉGI LÁSZLÓ CSABA

Több „lefülett” erdélyi kábítószereséről gyanítják, hogy egy újfajta szer, a zombidrog fogyasztóivá váltak. A rendkívül veszélyes szintetikus cannabis történetéről, összetevőiről, hatásairól, a leszokás módozatairól dr. Dégi L. Csaba drogprevenációs szakember beszélt a Krónikának.

Emberek tucatjai hevernek magatehetetlenül az utcákon parkokban, piacokon, buszmegállóknak – ilyen hatást vált ki a zombidrognak nevezett szer, amely egyesek szerint valósággal kisüti az emberek agyát, de számos más tünettel is jár. A természetes marihuánánál százszor erősebb szintetikus szert dr. Dégi L. Csaba drog- és alkoholprevenációs szakember írta le a Krónikának. Többek között arról is beszámolt, hogy 2004-ben még legálisan árulták Kolozsváron a Hasdeu (Kökert) utcában található álbolokban, és 2008-ig sikerült elhíttetni a fogyasztókkal, hogy a szer gyógynövénysszármazék.

Erdélyi „bemutakozás”

A bukaresti ombudsman a minap közleményben hívta fel a figyelmet a zombidrog veszélyeire – a nép ügyvédje „újonnan megjelent” drognak nevezi azt a szert, amely a Kolozs megyei Tordán és Aranyosgyéresen, majd Galacon és Konstancán jelent meg. Az ombudsman és a rendőrség is eljárást indított a kábítószereszek ügyében. Az Országos Kábítószerellenes Ügynökség (ANA) ugyanakkor a napokban közölte: semmi nem igazolja, hogy Romániában új pszichoaktív szer jelent volna meg, ami olyan hatással bírna, mint amilyenről a sajtó is hír adott. Dégi L. Csaba azonban lapunknak elmondta, a zombidrog jelentős problémát okoz a romániai piacon. Tájékoztatása szerint ez egy viszonylagosan új szer: Európában spice-nak nevezik, amit fűszernövényként fordítható le. Számos más „márkaneve” létezik: Magyarországon herbálnak, az Egyesült Államokban K2-nek, Ausztráliában és Új-Zélandon Kronicnak nevezik.

„A fűszerkábítószer már megnevezésében is egy nagyon becsapós valami, és ha már itt tartunk: nem növényi, nem fűszerszármazékok vannak benne, és nem is gyógynövények, hanem valami egészen más” – fejtette ki a drogprevenációs szakember, aki szerint ezt a szert igazából 2008 óta tartja számon a rendőrség, a szakma, amelynek képviselői azóta próbálják megérteni, hogy milyen veszélyeket rejt magában. A piacon sokkal hamarabb megjelent bio, natúr, organikus eredetű kábítószerrel köszönőviszonyban sincs a herbál.

A spice önmagában egyáltalán nem új szer, az úgynevezett álbolbolk időszakában (2004–2005-ben) került forgalomba. De akkor Dégi L. Csaba szerint még a gyanú és az ismeretlenség fátyolába burkolódott. „Akkoriban álbolbolk nálunk is voltak bőven a kolozsvári Hasdeuban, még hozzá legálisan. 2008 végéig csak gyanították, hogy ebben nem csupán gyógynövénykeverék van, ami végülis beigazolódott. A szakemberek ezután kezdtek el foglalkozni az ún. szintetikusmarihuána-származékokkal és magával a kérdéskörrel – vázolta a szakember, aki rehabilitált egyetemi docens a Babeş-Bolyai Tudományegyetem

Szociológia és Szociális Munka Karán. – De ez az az időszak, amikor egyesek felkaptak egy trendet, és ebből piacot akartak csinálni, ugyanis a fogyasztók körében a természetes eredetű gombáknak, tudatmódosító növényeknek mindig is volt egy elitista és elismert hőbortja, divatja. Nemcsak arról van szó, hogy elhíttették: ez ártalmatlan (növénysszármazékok vagy fürdőszó, aromaterápiás terméként is árusították), hanem egyszerűen arról van szó, hogy az anyag, ami benne van, azt egy olyan rétegnek is lehetett árusítani, amelynek tagjai egyébként a testükre és a testük épességére tudatosan odafigyelnek, és a kábítószer nem afféle áramkiütésnek, a tudat kiütésére használják.”

Százszor erősebb a szintetikus, mint a természetes marihuána

A drog- és alkoholprevenációs szakember szerint – aki egyebek mellett a Nemzetközi Pszichoonkológiai Társaság (IPOS) igazgatója is – tudni kell azt, hogy itt alapvetően nem egyetlen szerről beszélünk: számos olyan laboratóriumi vegyszerről van szó, amelyek utánozzák a marihuánának, azaz a tetrahidrokannabinolnak – (THC) a cannabis fő pszichoaktív összetevőjének – a hatásait. Ugyanis a kutatások azt sugallják, hogy a spice, a legál vagy herbál egyfajta szintetikus cannabis. A keverékek nagyon sok néven futnak, különböző hatásúak, de Dégi szerint a probléma nem az adott márka, vagy hogy marihuánaszármazékból készül, hanem hogy az így kapott szintetikus szer adagolástól függően gyakorlatilag bármilyen erősségű lehet. Jelenleg úgy tartják számon, hogy a szintetikus marihuána, az első szintetikus kannabionidot 2008 óta követik: akkor hódított teret az ún.

2008 végéig csak gyanították, hogy ebben nem csupán gyógynövénykeverék van, ami végülis beigazolódott. A szakemberek ezután kezdtek el foglalkozni az ún. szintetikusmarihuána-származékokkal és magával a kérdéskörrel.

rekreációs, szabadidős drog a piacon, és jelenleg ebből kb. 14-15 félé kombinációt ismernek. „Fontos azt is elmondanom, hogy a szervezetünk felismeri a természetes cannabis THC-jét, és részben reagál is rá. A szintetikus cannabisra is reagál, de mivel egy szintetikus vegyületről, anyagról van szó, sajnos teljes reakció megy végbe: ez azt jelenti, hogy a fellépő reakciók, bár egyediek és egyéniek, sokkal látványosabbak és durvábbak” – fejtette ki az egyetemi docens. A szintetikus cannabisok hatásuk szempontjából „nagyon meredek” tudnak lenni. A THC szintetikus változata pszichoaktív vegyület, amelyre azt szokták mondani, hogy százszor erősebb, mint a marihuána természetes változata. Az adagolás kritikus kérdés, hiszen vannak olyanok, akiknél ez a veszé-

Van visszaút. Dégi L. Csaba szerint a leszokás első pár napja nehéz, utána néhány hét alatt kitisztul a szervezet

lyes keverék légzési nehézségeket okoz, gyors pulzusszámot, remegést, izzadást és szinte mindegyike súlyos pánikrohamhoz vezet. Magasabb dózisok esetén az egyensúly és a koordináció súlyosan érintett, ez elsősorban a neurotoxicitások (az idegmérgezések) miatt alakul ki. Vannak felhasználók, akik a végtagok zsibbadását érzik, émelygést, keringési összeomlást és eszméletvesztést is tapasztaltak. De vannak olyanok is, akiknek valamilyen „előéletük” van (pl. pszichiátriai zavarok). Náluk a szintetikus kannabinoidok tartós használata pszichoepotikus zavarokat okozhat, amely napoktól hetekig tarthat. Azok körében, akik erre fogékonyak, súlyosbítja a mentális betegségeket – emelte ki Dégi L. Csaba. „Egyébként a spice-t azért is szokták zombidrognak nevezni, mert a felhasználókban zombiállapotot vált ki – annyire kiüti őket. Nagyon sokszor lehet látni a szociális, avagy társas, közösségi médiában, hogy »zombivadászat« történik. Ez egy trend. Olyan embereket videóznak le, akik az utcán, a parkban, a megállóban szétesve hevernek, magatehetetlenül a földön” – írta le a jelenséget Dégi.

kellemes illatokat adnak hozzá, olyanokat, mint a méz, a vanília, amely révén a fogyasztási potenciált növelik. Úgy csomagolják, hogy emberi fogyasztásra nem alkalmas, vagy füstölőként, dohánykeverékként forgalmazzák, esetleg ráírják, hogy aromaterápiára alkalmas – de mindezeket vonzó csomagolásban adják el” – részletezte Dégi L. Csaba.

Mindezek tudatában felmerül a kérdés: akkor egyesek miért fogyasztanak ebből a szerből? „Azt kell mondanom, hogy ezt elég becsületesen kutatják, tekintettel arra, hogy ez nem csak romániai jelenség, a világ több részében gondot okoz. Arra a következtetésre jutottak, hogy a szintetikus cannabisok használatának fő okai, nyilván az életkor függvényében, a kíváncsiság, illetve az erős hatás élvezete, a kielégülés. És ami még nagyon fontos: a marihuánaszerről pszichoaktív hatások elérésének a vágya. De az is ok lehet, hogy a drog nem mutatható ki a marihuánapróba alatt, vagy csak nagyon nehezen” – fogalmazott a Krónikának Dégi. Egyébként a zombidrog ára is „csábító”: 25–30 lej/grammra becsülik, tehát a természetes marihuána árának a fele. Mindemellett könnyebben beszerezhető.

A drogprevenációs szakember szerint vannak, akik úgy akarnak leszokni a marihuánáról, hogy a szintetikus próbálkoznak, akár csak a cigizők az e-cigikkel. „Mondanom sem kell, ez nem az ajánlott, és nem túl eredményes módszer. A spice, K2, herbál sokkal kevésbé »ártatlan«, tehát sokkal veszélyesebb, mint a marihuána, távolról sem tekinthető a helyettesítőjének” – figyelmeztetett Dégi. Sőt elmondása szerint az amerikai drogellenes ügynökség (NIDA) azt mutatta ki, hogy a szabadidős felhasználók körében a spice függőséget okoz.

A leszokás nem könnyű folyamata

Dégi L. Csaba a leszokás folyamatára kitérve elmondta: szükség van a segítségnyújtásra, a szokások és a környezet megváltoztatására. „Nagyon konkrét dolgokról kell beszélni: az alany tegye egyértelművé a döntését – hogy szüksége van támogatásra és leáll. Ilyenkor nagyon fontos: oda kell figyelni a társas hatásokra és a visszahúzó tényezőkre. Mondja el a többieknek, hogy nem szeretné le-

szoktatni társait a szerről, de nagyra értékelné, ha az ő jelenlétében nem nyomtatná a fogyasztást, nem kínálgatná a szert” – szögezte le a szakember. Hozzátette: radikálisnak tűnhet, de szükséges kidobni minden parafiliát (szenvedélyhez kötődő, rá emlékeztető eszköz), mindent, ami kapcsolódik a dohányzáshoz vagy megkönnyíti a dohányzást – ez a lépés tulajdonképpen az újrakezdést, a sóvárgást előzi meg. Zsebeket ki kell üríteni, lehúzni a véccében vagy beledobni a szemetesbe. Ha pedig megvan a díler telefonszáma vagy az internetes elérhetőség – mert az internetnek nagyon nagy szerepe van ebben –, akkor ezeket le kell törölni és letiltani – figyelmeztetett Dégi.

„Az első pár nap nehéz, utána nagyjából 2–3 hét alatt kitisztul a szervezet, ez egyénenként változóan intenzív. Ilyenkor a hiány okozta tünet lehet az álmatlanság, az étvágytalanság, a pániktünetek, a légzészavarok, a szorongás, a szomorúságtól a depressziós tünetekig. Érdekes, hogy ilyenkor a testhőmérséklet is megemelkedhet. Ilyenkor az alany ne igyon kávét, és fontos, hogy könnyebb ételekkel táplálkozzék” – tanácsolta a szakember, aki szerint csereaktivitást mindenképp kell keresni: szabadidőset, hobbit vagy sportot. Mindenképpen fontos az új rutinok behozatala, a szokások megváltoztatása: kicsit próbáljon másképp sétálni, másképp zuhanyozni, másképp beszélgetni, hamar felkelni, később lefeküdni vagy fordítva. „Ki kell lépni azokból a körökből, amelyek a sóvárgáshoz vezetnek. Segíthet a mélylégzési technika, a figyelemelterelés: a sok-sok víz ivása, a gumicukorka, a mentos cukorka és az egyéb diétás szerek használata is” – tájékoztatótt Dégi.

Ha pedig a kábítószereszonek sikerült már megszabadulnia, előrelépnie a szer elhagyása irányába, és egy hónapon túl van, akkor érdemes megünnepelniük ezt mindazoknak, akik felhasználók voltak, és azoknak is, akik támogatják a leszokásban. A drogprevenációs szakember szerint sokszor örökökévalóságnak tűnik ez a nehéz időszak, pont ezért fontos emlékezni rá: „Jusson eszünkbe, hogy ez egy fordulópont, amiért ünnepeznünk kell, hiszen sikerült ezt közösen megcsinálnunk.”